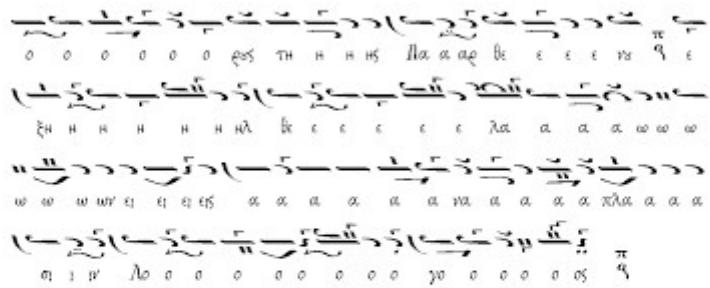

Σπουδή στο Καλοφωνικό Ειρμολόγιο-σύγχρονη προσπάθεια μελοποιήσεως κατά τα πρότυπα των παλαιών διδασκάλων

Σε **προηγούμενο άρθρο** προσπάθησα να αναλύσω την λογική με την οποία μελοποιήθηκαν οι πρώτοι καλοφωνικοί ειρμοί που αποδίδονται στον Πατριάρχη Θεοφάνη Καρύκη, παρουσίασα αδρά την δομή τους και προσπάθησα να εντοπίσω τα εσωτερικά τους στοιχεία εκείνα που κληροδοτήθηκαν ως λογική σύνθεσης στους ειρμούς μεταγενεστέρων μελοποιών. Στην παρούσα ανάρτηση παρουσιάζω μια σύγχρονη προσπάθεια μελοποίησης ενός καλοφωνικού ειρμού, μια σπουδή, τρόπον τινά, στο είδος αυτό της ψαλτικής μας παραδόσεως, ακολουθώντας όσο γίνεται την λογική των παλαιών ειρμών με δομή που "είναι πολύ κοντά στο πρωτότυπο μέλος του Ειρμολογίου και το θυμίζει έντονα".

Ιδού το μουσικό κείμενο:

Εἰρήνης καλοφωνικός
κατά τὰ προτυπα τῶν παλαιῶν δίδασκαλῶν
(Σανστή εἰς τὸ Καλεφωνικὸν Εἰρηνόφυτον)
τοῦ Νικολάου Τερέα (Μήτρα)
τοῦ Νικολάου Τερέα (Μήτρα)

Τέγραφον ἐν Αθηναῖς, τῇ 28ῃ Ιανουαρίου τοῦ σωτηρίου ἑτους Ιησοῦ

Επέλεξα να μελοποιήσω τον ιαμβικό ειρμό "Γένους βροτείου" της δ' ωδής του κανόνος των Χριστουγέννων. Οι λόγοι έχουν να κάνουν με τις παρατηρήσεις 1-6 του σχετικού παλαιότερου άρθρου μου. Επιγραμματικά παναφέρω την λογική με την οποία προχώρησα:

1. Πρωτεύοντα ρόλο στην επιλογή έπαιξε το ίδιο το υμνογραφικό περιεχόμενο του ειρμού. Αυτό πιστεύω ότι γινόταν και παλαιότερα. Ρόλο έπαιξε φυσικά και ο ήχος. Ο α' ήχος ενδείκνυται για μια τέτοια προσπάθεια, αφού έχει πολύ μεγαλύτερη "δεξαμενή" καλοφωνικών θέσεων από τους άλλους ήχους.
2. Ο ειρμός, ως ιαμβικός, παρουσιάζει επαναλήψεις στα μετρικά χαρακτηριστικά του.
3. Πάρινοντας ως βάση το μέλος εκ του Ειρμολογίου Μπαλασίου Ιερέως (τέλη 17ου αι.) εντοπίζω στερεότυπη επανάληψη των καταληκτικών θέσεων (παίζει σαφώς ρόλο ότι όλοι οι στίχοι είναι παροξύτονοι).
4. Ακολουθείται η βασική ιδέα του παραπάνω ειρμού ως προς την πορεία και τις καταλήξεις.
5. Γίνεται "εξώθηση" (συμβατικός όρος δικός μου, μη κατοχυρωμένος) των ατελών καταλήξεων των πρώτων δύο στίχων στον α' δ' φωνο κατά πάγια τακτική των παλαιών μελοποιών.

6. Επιλέγεται έξαρση του μέλους στην 7φωνία στους στίχους 3 και 4, κατά την ίδια λογική.

7. Ακολουθεί ο τελευταίος στίχος που ακολουθεί κατά βάση το πρωτότυπο μέλος του ειρμού και συνταιριάζεται η στερεότυπη τελική κατάληξη που επέλεξα και για τους 4 πρώτους στίχους (οι δύο πρώτοι σε αργότερη εκδοχή και οι επόμενοι σε συντομότερη εκδοχή).

Καλοδεχούμενα τα σχόλια και οι παρατηρήσεις των αναγνωστών για την προσπάθεια αυτή.

Στο σημείο αυτό επαναλαμβάνω για τους φιλόμουσους αναγνώστες τα εξής:

"Επειδή το κείμενο είναι μετρίας αναλύσεως λόγω περιορισμών του ιστοχώρου, οι φίλοι αναγνώστες που θα επιθυμούσαν να έχουν το κείμενο στην κανονική του μορφή σε αρχείο pdf μπορούν να το αιτηθούν στην διεύθυνση nmpnovice00@yahoo.gr για να τους το αποστείλω σε συνημμένο αρχείο. Μπορούν όλοι να χρησιμοποιήσουν το κείμενο υπό τις εξής προϋποθέσεις, τις οποίες παρακαλώ ευγενικά τους αναγνώστες να λάβουν υπ' όψιν, απλά ως ελάχιστο σεβασμό στον κόπο που κατεβλήθη και όχι στο πρόσωπο που τον κατέβαλε:

α. Για οποιαδήποτε δημοσίευση η παρεμφερή χρήση, παρακαλώ την αγάπη σας για απλή ενημέρωση μέσω e-mail,

β. Αν το κείμενο χρησιμοποιηθεί σε έκδοση ή απλά ως μουσικό κείμενο για ψάλσιμο, παρακαλώ να αναγράφεται τον όνομα του πονήσαντος, όχι τόσο για την κατοχύρωση του κειμένου (αν επιθυμούσα κατοχύρωση ή άλλα ωφέλη είναι προφανές ότι θα προέβαινα σε έντυπη έκδοση), όσο για την ανάληψη ευθύνης για τις τυχούσες ελλείψεις, και

γ. Οσάκις ψάλλονται τα ανωτέρω ιδιωτικώς, εν ευθυμίᾳ τραπέζης, ή αλλαχού, παρακαλώ θερμά τους αδελφούς ιεροψάλτες να μνημονεύουν τον πονήσαντα και να λένε ένα "Κύριε ελέησον" για αυτόν."